

MONMOUTHSHIRE COUNTY COUNCIL

Minutes of the meeting of Cynhadledd Maes Llafur Cytûn
Neuadd y Sir, Y Rhadyr, Brynbuga – Cyfarfod o bell, Dydd Llun, 28ain Mawrth, 2022 at
10.00 am

YN

BRESENNOL:

CYNYRCHIOLWYR CYNGHORWYR SIROL:

County Councillor P. Pavia (Chair)
County Councillor M. Powell
County Councillor L. Brown

CYNYRCHIOLWYR FFYDD:

Lt. N. Pryor
Mrs S. Gooding
Mrs S. Cave

CYNYRCHIOLWYR ATHRAWON:

Mrs S. Hamer
Mrs. C. Rhodes
Mrs. K. Wilding

SWYDDOGION YN BRESENNOL:

Wendy Barnard	Swyddog Gwasanaethau Democrataidd
Hayley Jones	Curriculum Partner (SACs and RVE)
Geraint Edwards	Solicitor

APOLOGIES:

County Councillor T. Thomas

1. Datganiadau o Fuddiant

Ni chafwyd unrhyw ddatganiadau o fuddiant.

2. Cyflwyniad: Cynhadledd Maes Llafur Cytûn

Cyflwynodd yr Ymgynghorydd Crefydd, Gwerthoedd a Moeseg a'r cynrychiolydd cyfreithiol y Gynhadledd Maes Llafur Cytûn a'i fframwaith cyfreithiol. Esboniwyd y byddai pob grŵp cynrychioliadol yn ystyried y ddogfen mewn grwpiau trafod ar wahân ac yna'n ail-ymuno i roi adborth ar welliannau arfaethedig.

Daeth Deddf Cwricwlwm ac Asesu (Cymru) 2021 newydd i rym ar y 29^{ain} Ebrill 2021 a sefydlodd y Cwricwlwm i Gymru.

MONMOUTHSHIRE COUNTY COUNCIL

Minutes of the meeting of Cynhadledd Maes Llafur Cytûn Neuadd y Sir, Y Rhadyr, Brynbuga – Cyfarfod o bell, Dydd Llun, 28ain Mawrth, 2022 at 10.00 am

Mae adran 375A newydd Deddf Addysg 1996 yn ei gwneud yn ofynnol i awdurdodau lleol fabwysiadu maes llafur Crefydd, Gwerthoedd a Moeseg. Mae'r Ddeddf newydd yn diwygio atodlen 31 o Ddeddf 1996 i osod dyletswydd ar yr awdurdod lleol i gynnull Cynhadledd Maes Llafur Cytûn i baratoi'r maes llafur, gan bennu ei gyfansoddiad a'i gwneud yn ofynnol iddo argymhell yn unfrydol y maes llafur i'w fabwysiadu gan yr awdurdod lleol. Gall Llywodraeth Cymru ymyrryd os nad oes unfrydedd.

Un newid nodedig yw nad oes hawl i dynnu'n ôl o wersi Crefydd, Gwerthoedd a Moeseg.

Codwyd rhai pryderon am wallau yn y crynodeb cyfreithiol. Dywedwyd nad oes unrhyw newid i'r maes llafur sy'n cynnwys Cristnogaeth fel y prif draddodiad a'r prif grefyddau eraill yng Nghymru. Mae'r ystod y cyfeiriwyd ato'n anghywir yng nghyd-destun argyhoeddiadau athronyddol anghrefyddol. Mae darpariaethau ôl-16 yn gywir.

Awgrymwyd y dylid ychwanegu o blaid bywyd a newid hinsawdd o waith dyn at yr enghreifftiau o argyhoeddiadau athronyddol anghrefyddol.

Roedd datganiad CCYSAGauC yn ymdrin â'r pwyntiau canlynol:

- Mae'n bwysig cadw cyn lleied o ddiwygiadau â phosibl i ganllawiau cwricwlwm Cymru.
- Mae'r holl ganllawiau, gan gynnwys canllawiau Crefydd, Gwerthoedd a Moeseg, yn gallu newid.
- Mae cysylltiadau wedi'u gwreiddio â rhannau o fframwaith Cwricwlwm i Gymru ar Hwb yn gwneud llywio canllawiau Crefydd, Gwerthoedd a Moeseg yn rhyngweithiol ac yn fwy defnyddiol i ymarferwyr. Felly, byddai disodli neu ddyblygu'r testun a'r fformat ar ffurf copi caled (gan ailysgrifennu fel ein maes llafur cytûn newydd) yn lleihau effeithiolrwydd ei ddiben."
- Rhoddwyd rhybudd hefyd ynghylch gwneud diwygiadau i'r canllawiau a'r crynodeb deddfwriaethol er mwyn osgoi dryswch. Byddai unrhyw faterion neu gyfarwyddiadau lleol mewn gwell sefyllfa ar ddechrau'r maes llafur cytûn.
- Ysgrifennwyd y crynodeb cyfreithiol gan Wasanaethau Cyfreithiol Llywodraeth Cymru ac nid gan Weision Sifil na'r timau sy'n ymwneud â drafftio canllawiau Crefydd, Gwerthoedd a Moeseg. Fe'i hysgrifennwyd yn ofalus ac yn benodol gan y gwasanaethau cyfreithiol i adlewyrchu natur agored y gyfraith ac ysbryd y cwricwlwm i Gymru.
- Rhaid i bob Cynhadledd Maes Llafur Cytûn roi sylw i fframwaith Cwricwlwm i Gymru gan gynnwys y crynodebau cyfreithiol pan fyddant yn paratoi eu maes llafur cytûn lleol. Mae'n bwysig nad yw'r crynodeb deddfwriaethol ar gyfer Crefydd, Gwerthoedd a Moeseg yn cael ei newid i adlewyrchu pryderon neu farn leol.

Mynegwyd pryder, os nad yw Sir Fynwy yn ystyried y gwallau, yna ni fydd ein rhwymedigaethau statudol mewn perthynas â chynnwys y maes llafur cytûn yn cael eu cyflawni. Os nad yw'r crynodeb cyfreithiol wedi newid, mae posibilrwydd o adolygiad Barnwrol.

Dyweddodd y cynrychiolydd cyfreithiol nad yw canllawiau a gyhoeddwyd gan Lywodraeth Cymru yn cael blaenoriaeth dros y deddfwriaeth. Os oes gwrthdaro rhwng canllawiau (gan gynnwys canllawiau statudol) a'r hyn sydd wedi'i ysgrifennu yn y Ddeddf neu'r rheoliadau, mae'r deddf neu'r deddfwriaeth yn cael blaenoriaeth.

Er bod yn rhaid adolygu'r maes llafur cytûn mewn pum mlynedd, gellir ei adolygu'n gynharach os oes angen.

MONMOUTHSHIRE COUNTY COUNCIL

Minutes of the meeting of Cynhadledd Maes Llafur Cytûn Neuadd y Sir, Y Rhadyr, Brynbuga – Cyfarfod o bell, Dydd Llun, 28ain Mawrth, 2022 at 10.00 am

Cadarnhawyd y bydd yr Eglwys yng Nghymru ac ysgolion Catholig yn cyhoeddi canllawiau ychwanegol.

3. Gweithdai Grŵp (Ystafelloedd Trafod): Maes Llafur Cytûn (drafft ynghlwm) (Tua 1 awr)

Symudodd cynrychiolwyr ffydd, cynrychiolwyr athrawon a chynrychiolwyr ALLau i ystafelloedd trafod i ystyried yn breifat y ddogfen maes llafur ddrafft y cytunwyd arni cyn ail-ymuno â'r prif gyfarfod i roi adborth.

4. Egwyl Fer

5. Adborth o drafodaethau'r Grŵp

Adborth cryno'r Grŵp Ffydd

- Beth mae "rhaid rhoi sylw" yn ei olygu i ymarferwyr? A ddylai fod esboniad neu a fydd ymarferwyr yn gwybod beth mae hyn yn ei olygu.
- Cynefin – a oes angen mwy o ddiffiniad?
- Awgrymir ychwanegu "yng Nghymru, [y DU] a'r byd ehangach" lle bynnag y soniwyd amdano. Consensws y dylid ychwanegu'r DU.
- **Datblygu gwerthoedd diogel a sefydlu eu credoau moesegol a'u hysbrydolrwydd** drwy archwilio crefydd ac argyhoeddiadau athronyddol nad ydynt yn grefyddol ar amrywiaeth o faterion, a all yn ei dro eu galluogi i [helpu] i ffurfio perthynas gadarnhaol yn seiliedig ar ymddiriedaeth a pharch at ei gilydd. Consensws i gadw "galluogi"
- "Yn ogystal, gallai'r canllawiau hefyd fod yn ddefnyddiol i ymarferwyr, consortia rhanbarthol, cyrff dyfarnu, Estyn, undebau athrawon, sefydliadau crefyddol, sefydliadau nad ydynt yn grefyddol, rhieni a gofalwyr a chyrff eraill yng Nghymru sydd â diddordeb mewn Crefydd, Gwerthoedd a Moeseg." Cytunwyd
- *Mae'r cyfeiriad at argyhoeddiadau athronyddol yn gyfeiriad at argyhoeddiadau athronyddol o fewn ystyr Erthygl 2 o'r Protocol Cyntaf i'r Confensiwn Ewropeaidd ar Hawliau Dynol; A oes angen rhywfaint o eglurhad? Cytunodd ar yr adran i gael ei haileirio'n fwy eglur tra'n ei chadw'n hylaw i athrawon.*
- Nodwyd rhywfaint o ddyblygu.
- Sut mae prif grefyddau'n cael eu diffinio? Mae angen i athrawon wybod.
Y Cadeirydd i weithio gyda'r Cynghorydd Addysg Grefyddol i ailysgrifennu adran
- camsillafu Cynefin ar dudalen 8
- Beth yw'r weithdrefn gwyno? Sut mae Cynghorau Ymgynghorol Sefydlog yn ystyried cwynion yn enwedig gan nad oes pŵer cyfreithiol i orfodi newid. Byddai angen hyfforddiant.

MONMOUTHSHIRE COUNTY COUNCIL

Minutes of the meeting of Cynhadledd Maes Llafur Cytûn Neuadd y Sir, Y Rhadyr, Brynbuga – Cyfarfod o bell, Dydd Llun, 28ain Mawrth, 2022 at 10.00 am

Adborth cryno gan y Grŵp Addysgu:

- O ran cyd-destun, mae'r tri chynrychiolydd sy'n bresennol heddiw i gyd o'r cyfnod cynradd, i gyd o ardal Magwyr/Gwndy gyda dau o ysgolion gwirfoddol a gynorthwyr sy'n dilyn maes llafur ffydd - nid o reidrwydd yn gytbwys.
- Dull cyffyrddiad ysgafn o adolygu wrth i athrawon gael eu defnyddio i ddarllen canllawiau tebyg
- Beth yw'r gwahaniaeth rhwng Crefydd, Gwerthoedd a Moeseg fel rhai gorfodol a'r holl bynciau eraill y mae'n rhaid eu haddysgu? Mae athrawon yn ystyried bod pob pwnc yn ofodol. Pan fydd dysgwyr yn dewis opsiynau mewn ysgolion uwchradd, nid yw pynciau yn ofynnol yn ôl y gyfraith.
- Parthed: t.6 Cynulleidfa - Pwy ddylai roi sylw i'r cwricwlwm pe bai datganiad bod gan ysgolion ffydd eu maes llafur eu hunain i'w ddilyn. Efallai na fydd hyn yn hysbys iawn. Mae gan ysgolion ysgol wirfoddol a gynorthwyr eu maes llafur eu hunain ac mae ysgolion gwirfoddol a reolir wedi cael yr opsiwn i ddewis y maes llafur cytûn lleol neu faes llafur ffydd. Efallai y bydd angen eglurhad.
- Tudalen 8 - y frawddeg **"Bydd hyn yn gofyn i arbenigwyr addysgu Crefydd, Gwerthoedd a Moeseg ac arbenigwyr i gyfrannu at ddylunio Crefydd, Gwerthoedd a Moeseg o fewn y dyniaethau"** – a yw'r datganiad hwnnw'n berthnasol i'r frawddeg flaenorol (ôl-16). Mewn ysgolion cynradd, mae athrawon yn aml-ddisgyblaethol, gellid dehongli'r datganiad hwn fel bod angen arbenigwyr mewn ysgolion cynradd? Os yw'n wir, beth yw'r diffiniad o arbenigwr.

Adborth cryno gan Grŵp yr ALL:

- Y Cadeirydd i ychwanegu Rhagair
- Tudalen 4 lle cyfeirir at 'grefydd' dylid nodi ein bod yn cyfeirio at Gristnogaeth a phrif grefyddau eraill a lle defnyddir y term "nad yw'n grefyddol", rydym yn cyfeirio at "argyhoeddiadau athronyddol nad ydynt yn grefyddol". Cytunwyd
- Trafodaeth dda ar y pwyntiau bwled ychwanegol - angen mireinio'r ddau bwynt sy'n cyfeirio at Erthygl 2 o'r Protocol Cyntaf i'r Confensiwn Ewropeaidd ar Hawliau Dynol a Phrif Grefyddau. Cadeirydd a Chynghorydd Addysg Grefyddol i ailysgrifennu.
- Dylid amlygu'r pwynt canlynol:

Yn unol â Deddf Cwricwlwm ac Asesu (Cymru) 2021, mae'r Maes Llafur Cytûn yn adlewyrchu:

- **bod traddodiadau crefyddol yng Nghymru ar y cyfan yn Gristnogol tra'n ystyried addysgu ac arferion y prif grefyddau eraill a gynrychiolir yng Nghymru;**
- **y ffaith bod ystod o argyhoeddiadau athronyddol anghrefyddol yn cael eu cynnal yng Nghymru;**

MONMOUTHSHIRE COUNTY COUNCIL

Minutes of the meeting of Cynhadledd Maes Llafur Cytûn Neuadd y Sir, Y Rhadyr, Brynbuga – Cyfarfod o bell, Dydd Llun, 28ain Mawrth, 2022 at 10.00 am

- I nodi: Dylai ysgolion nodi mai Cristnogaeth a phrif grefyddau eraill yw'r gofyniad cyfreithiol o hyd yn y maes llafur cytûn dan Ddeddf Addysg 1996 ac nid oes angen ystyried Cyfraith Achosion Ewropeaidd, ~~neu enwadau gwahanol neu fathau o gred o fewn yr un grefydd.~~ Cytunwyd
- Addoli ar y Cyd: Mae Addoli ar y Cyd yn wahanol i'r amser cwricwlwm a roddir i Grefydd, Gwerthoedd a Moeseg, ac yn ychwanegol ato. Mae addoli ar y cyd yn eistedd y tu allan i'r cwricwlwm ac mae ganddo ei statws a'i ofynion cyfreithiol ei hun a rhaid iddo fod yn gyfan gwbl o gymeriad Cristnogol yn bennaf. Efallai y bydd rhieni'n dal i ofyn i'w plant gael eu tynnu'n ôl o addoli ar y cyd os dymunant.

Y Camau Nesaf:

- Ymgynghorydd Addysg Grefyddol i ddiwygio a mireinio'r ddogfen. Anfon dogfen arall gydag amser i wneud mwy o welliannau. Cyfle i aelodau nad ydynt yma heddiw wneud sylwadau.

Diolchodd y Cadeirydd i bawb am gymryd rhan.

6. Dyddiad y cyfarfod nesaf: 26 Ebrill 2022

Y cyfarfod diwedd yn 1.30 pm